

Галина Трунова,
кандидат юридичних наук, доцент

УДК 349.3

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОВИХ НОРМ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Дана публікація присвячена аналізу питань застосування правових норм загально-обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Проаналізовано суб'єктів правозастосування, висвітлено порядок втілення принципу трипартизму у механізмі управління системою соціального страхування на випадок безробіття. Розглянуто підстави та умови реалізації права на допомогу по безробіттю, досліджено порядок призначення допомоги по безробіттю та зроблені відповідні висновки.

Ключові слова: допомога, безробіття, правозастосування, соціальне страхування, Фонд, Державна служба зайнятості.

Реалізація правових норм у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття здійснюється, як правило, у формі правозастосування. Саме від повноти і точності застосування норм соціального страхування на випадок безробіття компетентними суб'єктами буде залежати ефективність забезпечення права особи на захист від безробіття.

Н. Б. Болотіна відзначала, що реалізація прав у сфері соціального захисту вимагає, щоб держава не лише проголосила такі права, а й передбачила юридичний механізм їх забезпечення, який би включав конкретні підстави, умови та порядок здійснення права, зобов'язальних суб'єктів та джерела фінансування [1, с. 40].

Проблеми застосування правових

норм у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття були предметом дослідження в працях наступних вчених: О. В. Басая, М. І. Боднарука, О. В. Москаленко, С. В. Попова, О. І. Процевського, Н. М. Хуторян, Г. І. Чанишевої, Р. І. Шабанова, В. В. Юровської та інших. Проте зміни законодавства та проблеми правозастосовчої практики зумовлюють проведення подальших досліджень за цією тематикою.

Мета статті — шляхом аналізу правових норм загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття розглянути основні питання правозастосування у названій сфері та зробити окремі висновки та пропозиції, які спрямовані на підвищення ефективності правозастосовчого процесу

щодо соціального страхування на випадок безробіття.

Суб'єктом управління соціальним страхуванням на випадок безробіття в Україні є Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Управління Фондом здійснюють правління Фонду та виконавча дирекція Фонду. Правління Фонду складається з представників від держави, застрахованих осіб та роботодавців, які виконують свої обов'язки на громадських засадах. Виконавча дирекція Фонду є виконавчим органом правління Фонду, яка забезпечує виконання та практичну реалізацію рішень правління. Функції виконавчої дирекції Фонду покладуються на органи державної служби зайнятості.

Основні напрями діяльності Фонду: управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття; акумуляція надходжень від сплати єдиного внеску, фінансових санкцій відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»; контроль за надходженням страхових внесків відповідно до закону; контроль за використанням коштів; виплата матеріального забезпечення та надання соціальних послуг [2].

Відповідно до Положення про Державну службу зайнятості, Служба: виконує функції виконавчої дирекції Фонду, забезпечує організацію діяльності правління Фонду; здійснює реєстрацію безробітних, веде облік наданих їм послуг, взаємодіє з Міністерством доходів і зборів України, Пенсійним фондом України, Державною прикордонною службою України, Державною міграційною службою України, структурними підрозділами місцевих державних адміністрацій з питань соціального захисту населення, іншими органами виконавчої влади, зокрема шляхом обміну інформацією для забезпечення виконання вимог законів України «Про зайнятість населення» [3] і «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» [4] Служба здійснює

свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи. Службу очолює Голова, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра, та звільняється з посади Президентом України [5]. Разом із тим, до повноважень правління Фонду входить право вносити, у разі порушення керівником Служби, або його заступниками законодавства, обґрунтоване подання про звільнення [4]. Останнє свідчить все ж таки про часткову дію принципу паритетності в управлінні соціальним страхуванням на випадок безробіття. У ст. 27 Конвенції МОП № 168 Про сприяння зайнятості та захист від безробіття 1988 р. наводяться рекомендації для представників застрахованих осіб та роботодавців брати участь в управлінні програмами страхування по безробіттю, як мінімум, у ролі консультантів [6].

Частково принцип трипартизму у формі консультаційних процедур у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття реалізується при призначенні допомоги по частковому безробіттю та при наданні одноразової допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності. Так, питання про надання допомоги по частковому безробіттю розглядається комісією у складі: представника відповідного центру зайнятості (дві особи); представника управління економічного розвитку і торгівлі місцевої державної адміністрації (одна особа); представників сторін соціального діалогу від профспілкового органу (три особи); представників сторін соціального діалогу від роботодавців (три особи). Очолює комісію заступник керівника центру зайнятості або особа, яка його заміщує. Питання про надання або відмову у наданні допомоги по частковому безробіттю розглядається комісією протягом 10 календарних днів з дати подання підприємством заяви та документів. Засідання комісії скликається головою (залежно від кількості поданих підприємствами заяв) або на вимогу однієї третини членів комісії. Висновок ко-

місії носить рекомендаційний характер та оформлюється протоколом засідання, що затверджується більшістю голосів присутніх [7].

Рекомендаційний характер також має рішення комісії з питань одноразової виплати допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності. Комісія створюється центром зайнятості, її склад затверджується наказом керівника центру зайнятості. До складу комісії включаються представники центру, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних у містах Києві та Севастополі, організацій (об'єднань) роботодавців і профспілок (за згодою). Розгляд питання щодо надання допомоги по безробіттю одноразово на підставі поданих безробітним документів та висновок комісії оформляються протоколом [8].

Протоколи з рішеннями відповідних комісій носять консультативний та рекомендаційний характер, рішення ж щодо надання матеріального забезпечення по частковому безробіттю та одноразової допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності приймається керівником центру зайнятості.

На нашу думку, ситуація, яка склалася, не забезпечує прозорості і неупередженості у прийнятті відповідних рішень щодо призначення забезпечення і повинна бути виправлена шляхом обов'язкового врахування висновку комісії при наданні матеріального забезпечення по частковому безробіттю та одноразової допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності.

Яскравим прикладом втілення принципу паритетності в управлінні соціальним страхуванням на випадок безробіття є французька система. У Франції існують два великі фонди страхування по безробіттю, керовані на паритетних засадах представниками трудящих і підприємців: Національний союз сприяння зайнятості в промисловості і торгівлі (Union national pour l'emploi dans l'industrie et le commerce) UNEDIC і Асоціація спри-

яння зайнятості в промисловості і торгівлі (Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce) ASSEDIC. Перша організація відповідає за фінансові питання і функціонування всієї системи страхування по безробіттю. Крім того, в її компетенції знаходяться заходи щодо професійної реабілітації безробітних, а також професійне навчання і перекваліфікація. Друга організація керує страховими рахунками, відповідає за надходження внесків, а також за виплату допомоги по безробіттю. Разом з цими двома установами у французькій системі страхування по безробіттю діє також ще одна організація — Національне агентство зайнятості (Agence Nationale pour l'Emploi), в коло обов'язків якого входить сприяння в пошуку роботи, інформування про стан ситуації на ринку праці і надання послуг з професійної орієнтації. З 1 січня 2009 р. ANPE і ASSEDIC реорганізувалися в одну єдину структуру — POLE—EMPLOI [9].

При цьому можна зауважити, що на сучасному етапі служби зайнятості розвинених країн виконують такі основні функції: посередництво у працевлаштуванні; розвиток інформаційних систем ринку праці; управління допомогою по безробіттю (соціально-захисна функція); регулювання ринку праці; управління працевлаштуванням вітчизняних працівників за кордоном. Також вони здійснюють регулювання приватних служб зайнятості, координацію діяльності роботодавців і працівників при ліквідації підприємств, а також моніторинг найму працівників з точки зору відповідності законодавчим актам [10].

Підставою виникнення у особи права на забезпечення по безробіттю є настання страхового випадку. Водночас законодавством встановлено умови забезпечення допомогою по безробіттю, від яких залежить спосіб її визначення, період виплати і розмір.

В. С. Андреев відзначав, що в юридичному складі можна виділити власне юридичний факт, наявність якого і викликає необхідність правового регулювання відповідних відносин [11, с. 83],

тобто страховий випадок. Разом з тим вчений наголошував, що юридичний склад, передбачений гіпотезою норми, може бути ширшим власне юридичного факту і містити в собі юридично значимі передумови поряд з власне юридичним фактом. На думку науковця, не слід думати, що і при відсутності передумов або юридично значимих обставин наявність власне юридичного факту породжує правовідношення. Така різниця дає тільки можливість підкреслити міру значимості окремих обставин всього складу, визначити найбільш важливу обставину, з настанням якої законодавець вважає необхідним правове регулювання суспільних відносин, які виникають. Підставою виникнення правовідношення є юридичний склад в цілому [11, с. 82].

Такого ж вектору думок дотримується і М. Ю. Фьодорова, вказуючи, що на практиці для виникнення конкретного соціального страхового правовідношення в будь-якому випадку необхідна вся сукупність юридичних фактів, обставин і передумов [12, с. 197].

К. С. Батигін виділяє дві групи юридичних фактів у соціальному страхуванні. В першу групу включаються факти, з якими пов'язується виникнення у працівника права на отримання забезпечення по конкретному випадку — це життєві обставини, за наявності яких працівнику повинен надаватися певний вид соціальних благ (тимчасова непрацездатність, народження дитини і т. д.). До другої групи належать обставини, з якими пов'язана реалізація правомочності. Головну роль тут відіграють волевиявлення працівника і рішення органу, що призначає забезпечення [13, с. 18].

В. В. Андріїв визначає, що підставою виникнення обов'язкових соціально-забезпечувальних страхових правовідносин є складний фактичний склад, який включає в себе: а) настання страхового випадку як трансформації конкретного соціального страхового ризику; б) наявність факту обов'язкового соціального страхування від встановленого законом соціального страхового ризику; в) рішення уповноваженого суб'єкта обов'язко-

вих соціально-забезпечувальних страхових правовідносин (страхувальника), прийняте в силу волевиявлення застрахованої особи чи її представника [14, с. 340].

Звичайно, необхідно розмежовувати підстави і умови виникнення права на допомогу по безробіттю та безпосередню реалізацію права, яка здійснюється у формі юридичних актів — дії, а саме: звернення застрахованої особи до страховика та прийняття останнім рішення — правозастосовчого акту.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» визначає страховим випадком подію, через яку застраховані особи втратили заробітну плату (грошове забезпечення) або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу [4].

Європейський кодекс соціального забезпечення у ст. 20 визначає, що обставиною, за якої надається допомога, є припинення заробітку, як це визначено національним законодавством або правилами, внаслідок неспроможності захищеної особи, що є працездатною і бажає працювати, отримати належну роботу [15].

Безробіття — це складне соціально-економічне явище, при якому частина економічно активного населення не має роботи й заробітку. В Законі «Про зайнятість населення» безробіття визначається як соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування [3].

У законодавстві інших держав знаходимо подібне визначення безробіття. У Законі Білорусії від 15 червня 2006 р. «Про зайнятість населення Республіки Білорусь» закріплено поняття безробіття як явища в економіці, при якому частина працездатного населення, яке бажає працювати на умовах трудового догово-

ру, цивільно-правового договору чи займатися підприємницькою діяльністю, займатися діяльністю з надання послуг у сфері агроекотуризму, ремісничою діяльністю, не може застосувати свою робочу силу [16]. За законодавством Казахстану, безробіття — це соціальне-економічне явище, обумовлене незатребуваністю на ринку праці частини економічно активного населення [17].

Р. І. Шабанов дає визначення безробіття у правовому аспекті, визначаючи його як правовий стан, що характеризується відсутністю в частини економічно активного населення можливості реалізації права на зайнятість з метою забезпечення повної, ефективної (раціональної), вільно обраної та гідної зайнятості. Науковець вважає, що дане визначення впливає з однієї з ознак безробітної особи у формулюванні чинного Закону України «Про зайнятість населення», а саме — готовність та здатність приступити до роботи [18, с. 66].

Серед принципів сучасної державної політики у сфері зайнятості населення проголошується забезпечення рівних можливостей населення в реалізації конституційного права на працю. О. І. Процевський у даному контексті ставив слушне запитання: якщо держава не гарантує забезпечення реалізації права на працю, якщо це не обов'язок держави, а її обов'язок — тільки забезпечити принцип рівності можливостей реалізації цього права, то на якій законній підставі виникає обов'язок у держави соціально захищати працівника у разі настання безробіття? [19, с. 253] Як відзначає Н. Д. Гетьманцева, будь-яке суб'єктивне право, у тому числі право на працю, передбачає правовий механізм його охорони і захисту, сутність якого полягає в тому, щоб забезпечити захист прав людини у сфері праці і продуктивної зайнятості. А основна мета захисту — забезпечити реалізацію суб'єктивного права на працю, обов'язків та законних інтересів людини в сфері праці [20, с. 85].

На нашу думку, безробіття в праві соціального забезпечення і в системі соціального страхування розглядається,

перш за все, як страховий випадок, який дає право особі на отримання соціально-страхового забезпечення.

Умовами надання допомоги по безробіттю є: реєстрація застрахованої особи як безробітної; готовність і здатність особи приступити до роботи; відсутність підходящої роботи.

Реєстрація безробітного — це внесення даних про особу, що звернулася за сприянням у працевлаштуванні, до Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості з подальшим наданням їй (набуттям нею) статусу зареєстрованого безробітного [8]. 1999 р. був відзначенований переходом Державної служби зайнятості України (ДСЗУ) на роботу за Єдиною технологією обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН), 2003 р. — впровадженням Єдиної інформаційно-аналітичної системи (ЄІАС), а 2011 р. — переходом на нову версію ЄІАС — ЄІАС.NET. Починаючи з 2012 р., в ДСЗУ впроваджується удосконалена ЄТОНН зі зміненою назвою: Єдина технологія надання соціальних послуг (ЄТНаСП), що означає розповсюдження технології ЄТОНН та ЄІАС не лише на обслуговування безробітних та роботодавців, а також на обслуговування інвалідів, пенсіонерів та інших верств населення, яким мають надаватися соціальні послуги [21].

Статус безробітного надається з першого дня реєстрації у центрі зайнятості на підставі заяви за відповідною формою у разі відсутності підходящої роботи. У разі наявності пропозиції підходящої роботи у день подання заяви про надання статусу безробітного особі за попереднім узгодженням з роботодавцем видається направлення на працевлаштування за формою, затвердженою Мінсоцполітики. Особа зобов'язана подати протягом семи календарних днів з дня отримання такого направлення центру зайнятості письмову відповідь роботодавця про працевлаштування або відмову у працевлаштуванні.

Якщо в зазначений строк особа подає центру зайнятості письмову відповідь роботодавця про відмову у працевлашту-

ванні або відстрочення вирішення питання щодо працевлаштування у зв'язку з необхідністю проходження медичного та наркологічного огляду, призначення дати конкурсного відбору, такій особі надається статус безробітного з дня подання відповідної заяви. Рішення про надання статусу безробітного чи відмову у наданні такого статусу приймається центром зайнятості не пізніше ніж протягом семи календарних днів з дня подання особою заяви про надання статусу безробітного. З наказом про надання (відмову в наданні) статусу безробітного, визначення розміру і строку виплати матеріального забезпечення на випадок безробіття, відкладення, скорочення тривалості та припинення виплати такого забезпечення особа ознайомлюється під час відвідування центру зайнятості, про що ставить підпис у відповідному додатку до персональної картки [22].

Умова готовності особи, яка зареєстрована як безробітна, до праці для надання допомоги повинна обов'язково виконуватися з метою уникнення соціального утримання. Так, в Ірландії обов'язковою умовою для отримання допомоги по безробіттю є доведення застрахованою особою факту, що вона добросовісно шукає роботу [23]. В Німеччині з метою оптимального врегулювання відносин зайнятості в умовах структурного безробіття було прийнято закон «Про реформування механізмів регулювання ринку праці», відповідно до якого передбачається укладення між безробітним і службою зайнятості «угоди про забезпечення зайнятості». Цей документ, з одного боку, покликаний гарантувати надання безробітним робочих місць та інших послуг з урахуванням індивідуальних інтересів, навичок, знань, наскільки це допускає ситуація на ринку праці. З іншого боку, він передбачає обов'язок безробітного докласти максимальних зусиль у пошуку роботи. Угода укладається на шість місяців з дня настання безробіття, а якщо безробітний пройшов професійне навчання або перепрофілювання — на три місяці. Необхідно відзначити і той факт, що в угоді зазнача-

ють: заходи щодо пошуку роботи; обов'язки державної служби зайнятості (щодо надання безробітному пропозицій щодо працевлаштування згідно з підходящими для нього професіями і спеціальностями; щодо надання допомоги в підготовці відповідних пропозицій; щодо виплати матеріальної допомоги); обов'язки безробітного, що стосуються докладання зусиль у пошуку як постійної, так і тимчасової роботи; інформування служби зайнятості про всі зміни в трудовій ситуації; неухильне виконання вказівок. Для найбільш ефективного регулювання і дотримання угоди в законі встановлено положення про замороження виплат у випадках, коли безробітний не докладає зусиль, щоб знайти роботу: безробітні, які свідомо ігнорують призначення на підходящу роботу або відмовляються від роботи в процесі співбесіди з роботодавцем, позбавляються права на отримання допомоги по безробіттю на строк 12 тижнів [24, с. 92—93].

У національному законодавстві до обов'язків зареєстрованого безробітного включено вжиття цілеспрямованих заходів до працевлаштування [4]. Ефективність виконання даного обов'язку носить більш суб'єктивний характер і оцінюється працівником Державної служби зайнятості.

На підставі вищевикладеного можна зробити наступні висновки.

По-перше, проблемою є домінування державного управління Державною службою зайнятості та відсутність належної дії принципу паритетного управління. Механізм соціального партнерства повинен забезпечувати неупередженість і рівноправність у сфері управління соціальним страхуванням, тому в даному випадку все ж таки повинно йтися про розподіл адміністративних обов'язків між роботодавцями, профспілками та державою. Рішення вбачається виключно в паритетному управлінні виконавчою дирекцією Фонду. Тобто керівник Державної служби зайнятості повинен призначатися і звільнятися Правлінням Фонду, а не вико-

навчим органом державної влади. Також закріплення принципу трипартизму повинно забезпечуватися обов'язковим врахування висновку комісії при призначенні матеріального забезпечення по частковому безробіттю та одноразовій допомозі по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності.

По-друге, необхідно розмежовувати підстави і умови виникнення права на допомогу по безробіттю та безпосередню реалізацію права, яка здійснюється у формі юридичних актів — дії, а саме звернення застрахованої особи до страховика та прийняття останнім рішення — правозастосовочого акту. Безробіття в праві соціального забезпечення і в

системі соціального страхування розглядається, перш за все, як страховий випадок, який дає право особі на отримання соціально-страхового забезпечення. Умовами надання допомоги по безробіттю є: реєстрація застрахованої особи як безробітної; готовність і здатність особи приступити до роботи; відсутність підходящої роботи.

По-третє, необхідно враховувати та використовувати досвід провідних світових країн у сфері підвищення ефективності системи функціонування соціального страхування на випадок безробіття. Відповідно, варто скористатися досвідом Німеччини у питаннях підвищення зобов'язань безробітного щодо пошуку роботи.

Список використаних джерел

1. Болотіна Н. Б. Право людини на соціальний захист в Україні. — Київ: Знання, 2010. — 107 с.
2. Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття «Про затвердження Статуту Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття» у редакції, що затверджена постановою правління Фонду від 14.10.2010 р. № 204, зі змінами, внесеними згідно з постановами правління Фонду від 21.07.2011 р. № 269, від 26.07.2012 р. URL: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=338204.
3. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/print1448191825302238>.
4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14/print1474959456645155>.
5. Указ Президента України «Про державну службу зайнятості» від 16.01.2013 р. № 19/2013. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/19/2013>.
6. Конвенція МОП № 168 Про сприяння зайнятості та захист від безробіття 1988 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993_182.
7. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Порядку надання допомоги по частковому безробіттю» від 07.03.2013 р. № 103 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0756-13>.
8. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності» від 15.06.2015 р. № 613 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0821-15>.
9. Особливості соціального страхування на випадок безробіття у різних країнах. URL: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=198853.
10. Маршавін Ю. Етапи становлення та шляхи розвитку державної служби зайнятості України. URL: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=6DF67959DB21EDEF9C62430EDA501C?art_id=191662&cat_id=188634.
11. Андреев В. С. Социальное обеспечение в СССР (правовые вопросы). — М.: «Юридическая литература», 1971. — 254 с.
12. Федорова М. Ю. Теоретические проблемы правового регулирования социального страхования: дис. ... докт. юрид. наук. — СПб., 2003. — 362 с.
13. Батыгин К. С. Правовые проблемы социального страхования в СССР: автореферат дис. ... докт. юрид. наук. — М., 1975. — 36 с.

14. Андрієв В. В. Щодо природи обов'язкових соціально-забезпечувальних страхових правовідносин // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 339—344.
15. Європейський кодекс соціального забезпечення від 16 квітня 1964 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_329/print1464854372511342.
16. Закон Республіки Беларусь «О занятости населения Республики Беларусь» от 15.06.2006 г. № 125-З. URL: <http://www.mintrud.gov.by/ru/zakon>.
17. Закон Республики Казахстан «О занятости населения» от 06.04.2016 г. № 482-V. URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=38847468#pos=0;0.
18. Шабанов Р. І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття: монографія. — Х.: ХНАДУ, 2015. — 359 с.
19. Процевський О. І. Методологічні засади трудового права: монографія. — Х.: ХНАДУ, 2014. — 260 с.
20. Гетьманцева Н. Д. Забезпечення реалізації права на працю і захисту громадян від безробіття // Підприємництво, господарство і право. — 2016. — № 6. — С.84—89.
21. Табаков В. З. Системна помилка проекту ЄТОНН та ЄІАС. URL: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1305/1305.5337.pdf>.
22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу» від 20.03.2013 р. № 198. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/198-2013-%D0%BF>.
23. Краткое руководство по системе социального обеспечения в Ирландии. URL: <http://www.tuskillnet.ie/download/pdf/swrussian.pdf>.
24. Храковский И. В. Правовой статус безработных граждан в России и некоторых зарубежных странах в период мирового финансово-экономического кризиса (сравнительно-правовой анализ): дис. ... канд. юрид. наук. — М., 2014. — 210 с.

Трунова Галина. Применение правовых норм в сфере общеобязательного государственного социального страхования на случай безработицы.

Данная публикация посвящена анализу вопросов применения правовых норм общеобязательного государственного социального страхования на случай безработицы. Проанализированы субъекты применения, освещен порядок реализации принципа трипартизма в механизме управления системой социального страхования на случай безработицы. Рассмотрены основания и условия реализации права на пособие по безработице, исследован порядок назначения пособия по безработице и сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: *помощь, безработица, правоприменения, социальное страхование, Фонд, Государственная служба занятости.*

Trunova Galina. The application of legal norms in the sphere of compulsory state social insurance against unemployment.

Constitutional right of citizens to protection against unemployment should be not only fixed, but also it should have mechanism for its implementation. The completeness and accuracy ensuring the rights of the insured to exercise the right to protection from unemployment depend on the efficiency of legal regulation of social insurance in case of unemployment.

In accordance with current legislation, the management of social insurance in case of unemployment is implemented by the Fund of obligatory state social insurance of Ukraine against unemployment. The management of the Fund is exercised by the Board and the Executive Directorate of the Fund. The functions of the Executive Directorate of the Fund are entrusted to the bodies of the State employment service, which is actually the public authority. The service is headed by a Chairman, who shall be appointed by the Prime Minister of Ukraine on the basis of the proposals of the Minister, and dismissed from office by the President of Ukraine. However, in case of violation by the head of Service or his Deputy according to the rule, the Board of the Foundation has the right to make, a well-grounded presentation of resignation. That means functioning of the principle of parity in the management by the social insurance in case of unemployment.

Partly the principle of «tripartism» (three-parties) in the form of consultation procedures in the system of obligatory state social insurance against unemployment is implemented with the assignment of benefits for partial unemployment and the provision of a lump-sum unemployment benefit for organization of business activity for the unemployed.

The basis for the right to get benefit in case of unemployment is the occurrence of the insured event. The legislation establishes conditions for the provision of unemployment benefits. Method of its determination, period of payment and the amount depend on them. However, it is necessary to distinguish between grounds and conditions of the entitlement to unemployment benefits from direct implementation of law.

Unemployment in the social security law and the social insurance system are regarded primarily as an insurance case which gives the person an opportunity to receive social insurance support. Three conditions determine eligibility for unemployment benefit: registration of the insured person as unemployed; the willingness and ability of the individual to work; the lack of suitable work.

We must use the experience of leading countries in the field of increasing the efficiency of social insurance system in case of unemployment. Accordingly, we should use the experience of Germany in questions of increasing obligations of the unemployed to find work.

Keywords: *assistance, unemployment, law enforcement, social insurance, Fund, the State employment service.*